ALIMENTÁRNE PARAZITÁRNE NÁKAZY

PARAZIT = CUDZOPASNÍK

- Je organizmus, ktorý žije na úkor druhého organizmu / hostiteľa /
- Veda o parazitoch, ich hostiteľoch a o chorobách, ktoré vyvolávajú sa nazýva – parazitológia.

Rozdelenie:

- 1. EKTOPARAZITY / vonkajšie / - parazitujú na povrchu tela
- - kliešte, blchy, vši...

- 2. ENDOPARAZITY / vnútorné / - parazitujú vo vnútri tela
- - pásomnica, škrkavka ...

Z MEDICÍNSKEHO HĽADISKA PARAZITY ROZDEĽUJEME :

- 1. PRVOKY / PROTOZOA /
- jednobunkové organizmy 2 až 150 µm

- 2. PARAZITICKÉ ČERVY / HELMINTY /
- mnohobunkové organizmy 1,5 mm až 6 m

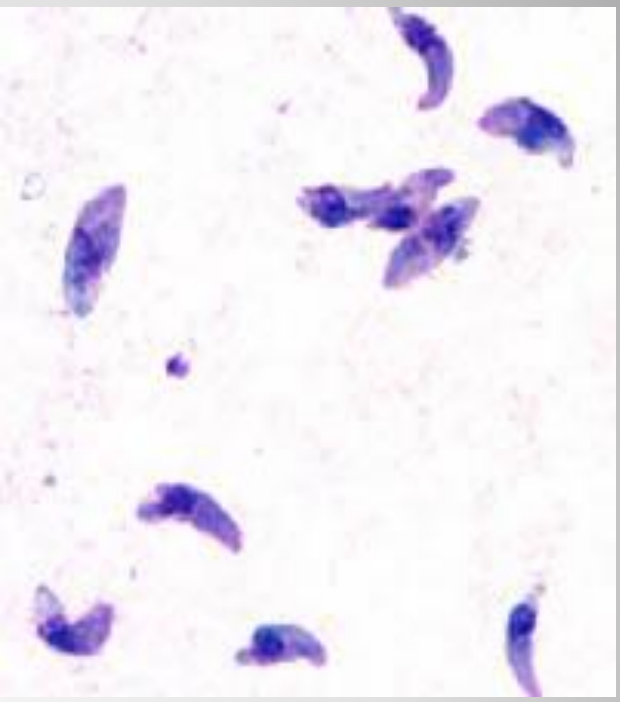

Parazitárne nákazy
1. TOXOPLAZMÓZA

Zdroj: parazitický prvok Toxoplasma gondii

- je to vnútrobunkový parazit
- tento organizmus objavili v roku 1908 v pečeni a slezine hlodavca „Gondi".
- na základe jeho mesiačikovitej formy ho pomenovali Toxoplasma (z gréčtiny *Toxon* = oblúk)

Zdravý človek sa môže nakaziť:

- zo surového alebo nedostatočne tepelne upraveného mäsa iných medzihostiteľov /tatársky biftek/

- sekundárna kontaminácia pitnej vody, neumytá zelenina, špinavé ruky, nedodržiavanie hygieny / cez mačku, psa, králika.../

Pozor ! Ohrozené skupiny:

- DETI – na pieskoviskách

- TEHOTNÉ ŽENY – v záhrade
- OSOBY PRACUJÚCE SO SUROVÝM MASOM – hydinárne, bitúnky ...
- OSOBY PRACUJÚCE SO ZVIERATAMI – veterinári, ošetrovatelia ...
- ZDRAVOTNÍCKY PERSONÁL

PREVENCIA

- dodržiavať všeobecné hygienické zásady, umývanie rúk po manipulácii so surovým mäsom
- hygiena potravín, nekonzumovať surové a nedostatočne tepelne upravené mäso, vajcia, nepasterizované mlieko
- obmedzenie styku s mačkami
- doma chované mačky nekŕmiť surovým mäsom, veterinárne vyšetrenia

TERAPIA

3 skupiny liečiv :

- 1. sulfonamidy - sulfodiazin
- 2. protimalarické chemoterapeutikum -
- pyrimethamin
- 3. antibiotikum - spiramycin

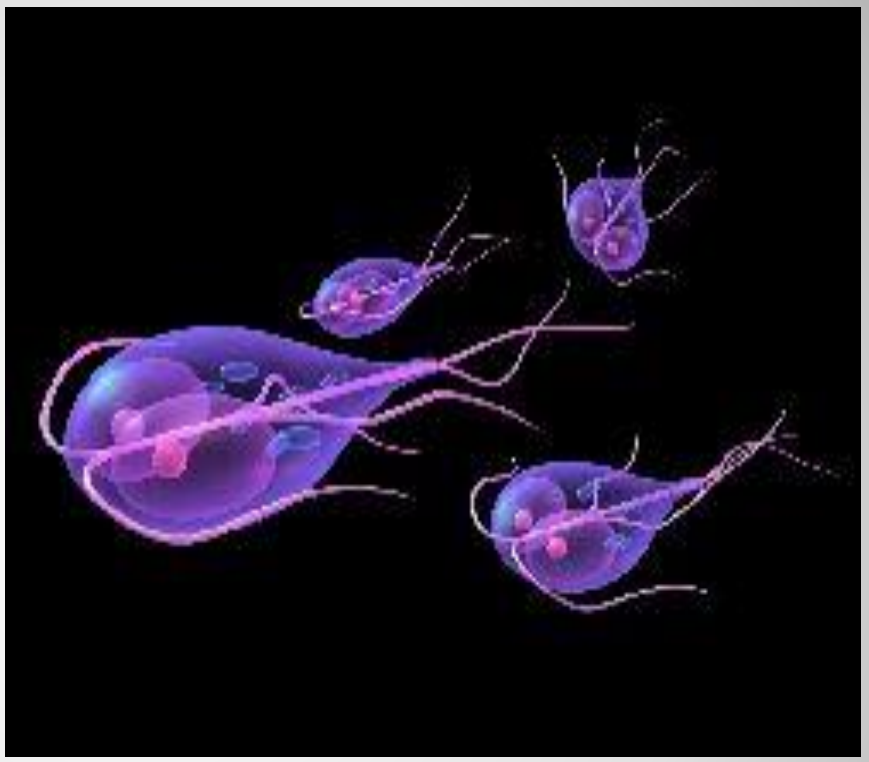

Parazitárne nákazy
2.GIARDIÓZA

Zdroj: *jednobunkový črevný bičíkovec Giardia intestinalis*

- *je to parazitický prvok*
- **bičíky** – 6 predných a 2 zadné

Giardia

Zdravý človek sa môže nakaziť:

- *kontaminovanou vodou a potravou alebo priamym kontaktom s infikovanou osobou*
- zdrojom nákazy je **infikovaný človek**
- **Giardie** sa vyskytujú u mnohých teplokrvných živočíchov (bobor, pes, potkan, ovce, hlodavce)

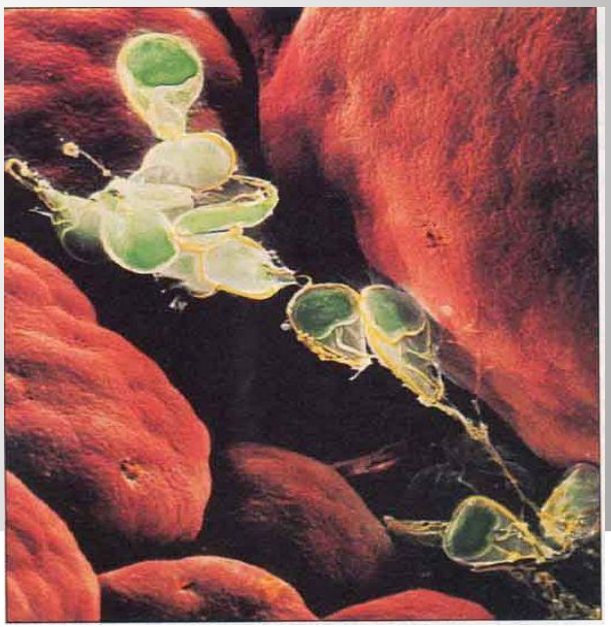

Prejavy:

-náhle hnačky
-nechutenstvo
-nevoľnosť
-zvracaním
-stolica je svetlá, vodnatá, páchnuca s obsahom veľkého množstva tukov (má mastný vzhľad) **a hlienu,** bez prítomnosti krvi

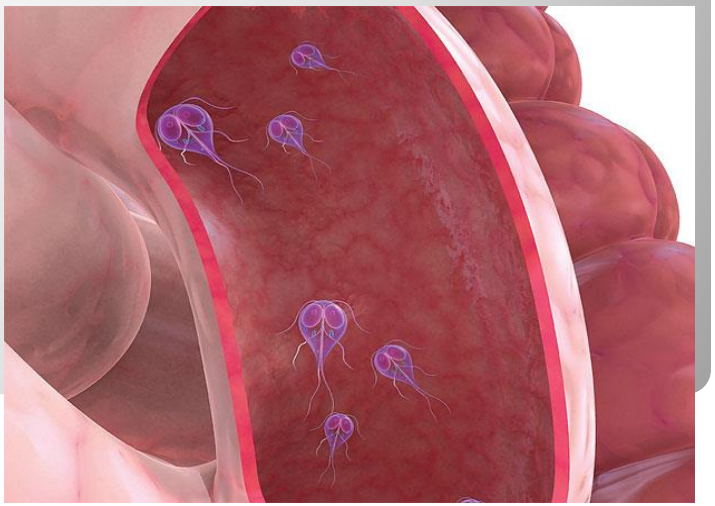

PREVENCIA

- **prísne dodržiavanie zásad osobnej hygieny a hygieny stravovania** (umývať ruky mydlom)
- pri cestách do oblastí s nízkou hygienou nepiť vodu z neznámych zdrojov, piť len nápoje v originálnom balení alebo nápoje z prevarenej vody, nepoužívať do nápojov ľad, nejesť surovú zeleninu a ovocie jesť len také, ktoré sa dá ošúpať, nejesť tepelne nespracované jedlá a nekupovať potraviny od pouličných predavačov

TERAPIA

- Doteraz **neexistuje** účinná **vakcinácia**
- **Liekom** giardiózy je **metronidazol**

Parazitárne nákazy
3.ENTEROBIÓZA / MRLE /

Zdroj: črevný parazit MRĽA ĽUDSKÁ

Enterobius vermicularis /HELMINTY /

Malá hlísta, bielej farby, nitkovitého tvaru. Parazituje v hrubom čreve človeka, najmä detí. Samička vylieza v noci klásť vajíčka do okolia konečníka.

Zdravý človek sa môže nakaziť:

- vstupná brána sú ústa (autoinfekcia, kontaminovaná potrava, prach, hračky)
- rizikové skupiny sú deti predškolského a školského veku.

Prejavy:

- svrbenie v oblasti konečníka
- hnačky
- bolesti brucha
- nechutenstvo
- u detí nekľud, nespavosť, nočné pomočovanie

LIEČBA

- základné liečivo je Pyrvinium
- doporučuje sa liečiť všetkých členov rodiny a kolektívu

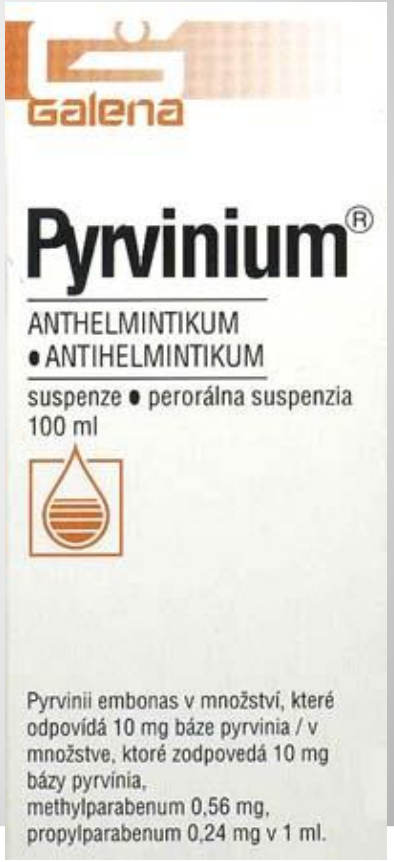

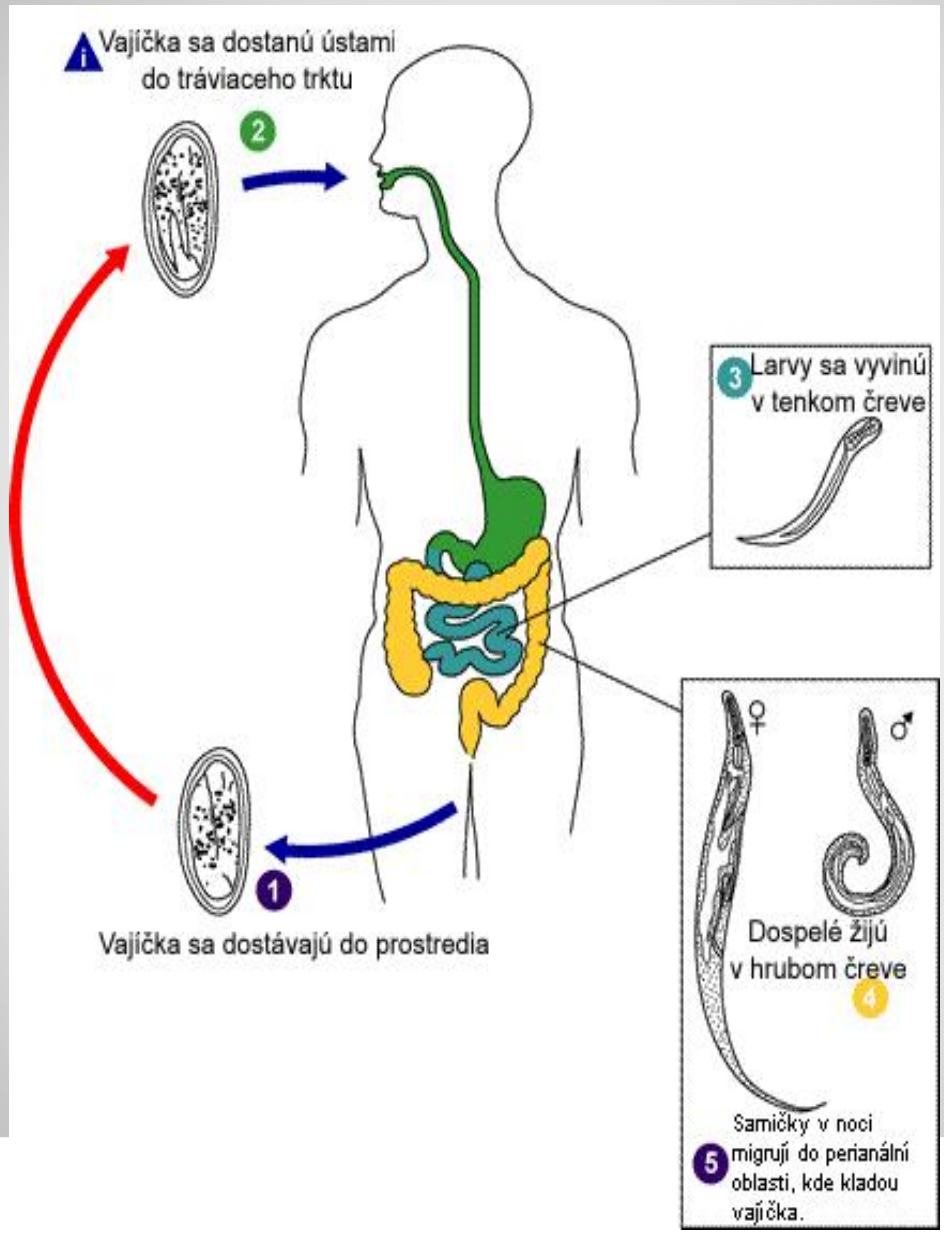
Vajíčka sa dostanú ústami do tráviaceho trktu
2
3 Larvy sa vyvinú v tenkom čreve
♀
♂
Dospelé žijú v hrubom čreve
4
5 Samičky v noci migrují do perianální oblasti, kde kladou vajíčka.
1
Vajíčka sa dostávajú do prostredia

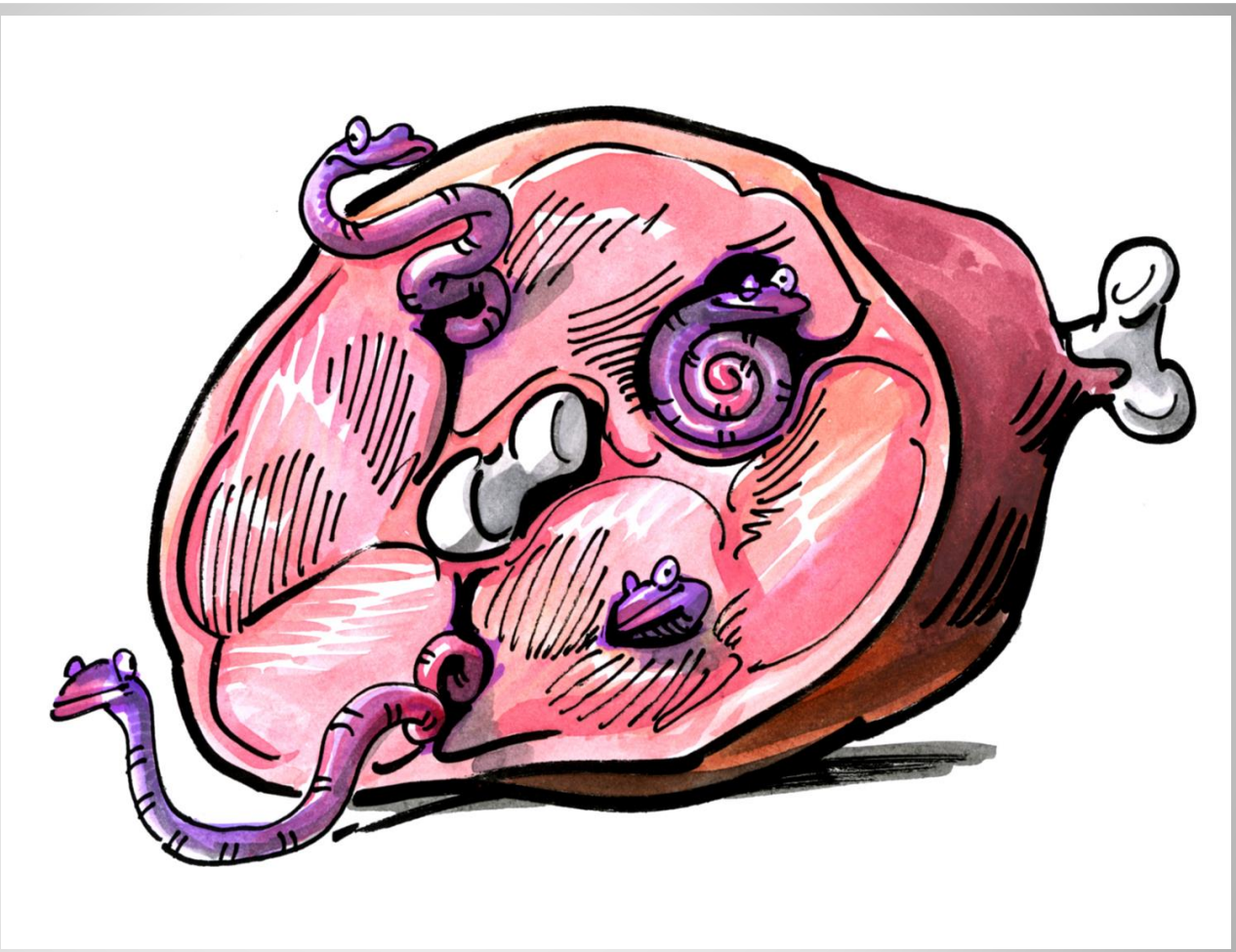

Parazitárne nákazy
4.TRICHINELÓZA

- ***Zdroj:*** parazit z rodu Trichinella
  Trichinela spiralis /svalovec stočený/
  - Je to oválny červ bielej farby

- ***Zdravý človek sa môže nakaziť:***
- Svalovec sa do tela človeka dostáva vo forme lariev konzumáciou mäsa / diviak, medveď, pes, ošípaná /.
- Larvy sú odolné aj voči mrazu, dokážu prežiť aj v mrazenom mäse.
- V žalúdku sa uvoľňuje a putuje do čreva, kde dochádza ku kopulácii samčeka so samičkou. Po kopulácii samček hynie a samička rodí nové larvy, ktoré sa dostávaju krvou do svalov v ľudskom tele

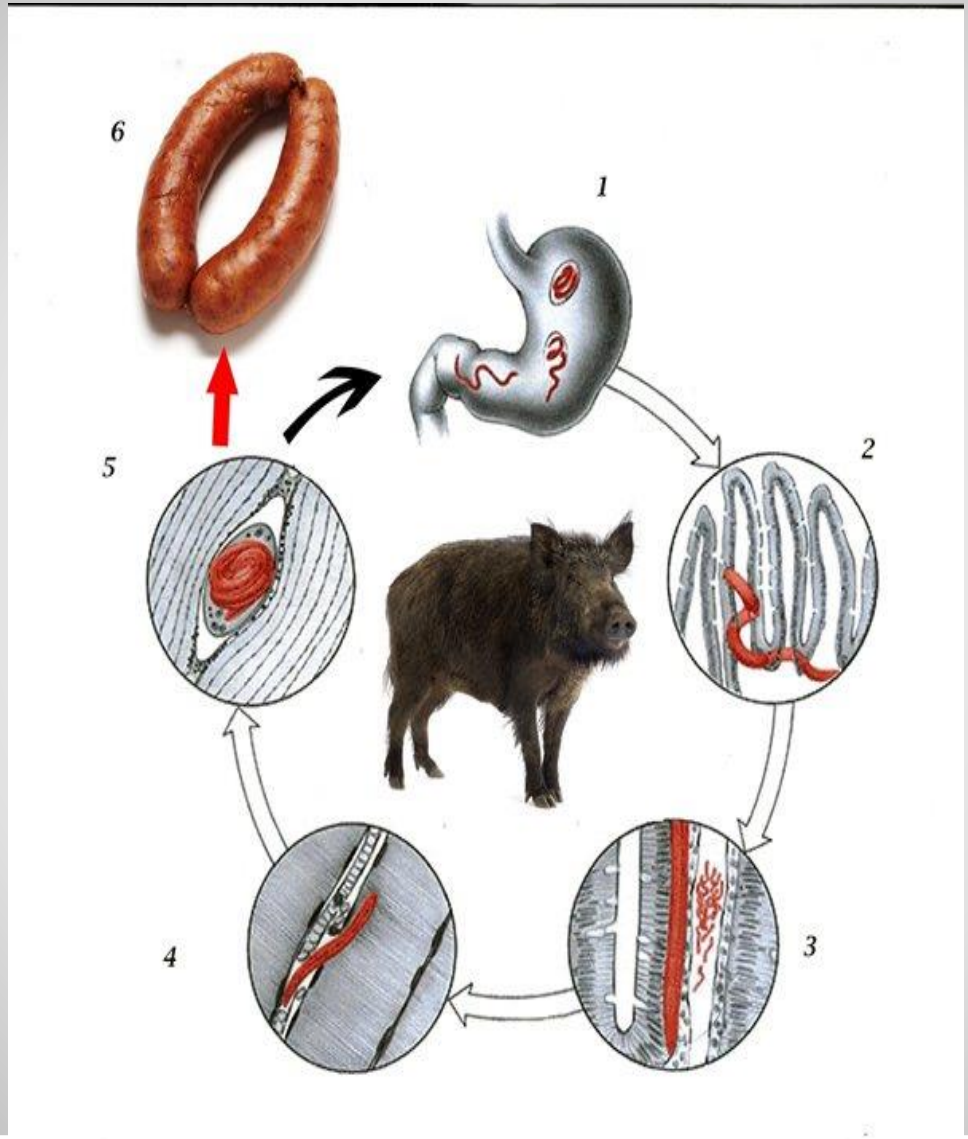
6
1
5
2
4
3

- *Prejavy: 2 štádiá*
- **Črevné štádium** – kým je ešte larva v čreve už počas prvého týždňa ochorenia sa môžu vyskytovať príznaky, ktoré sa prejavujú črevným problémami, vracaním
- **Svalové štádium** –teploty, prudké bolesti svalov, bolesti hlavy

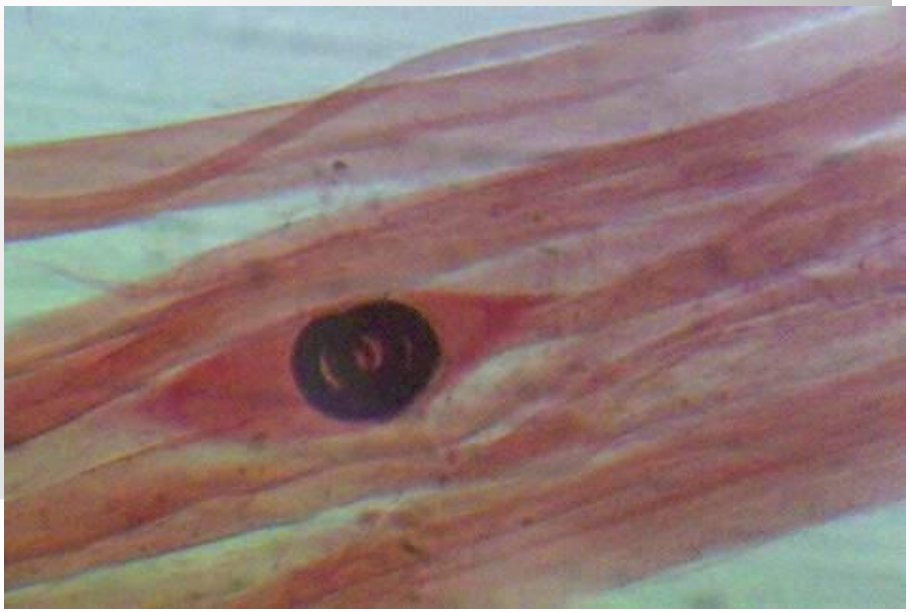

Larva v svale

TERAPIA

- výplach žalúdka
- podávanie liekov Tiabendazol (Mintezol)

PREVENCIA

- dokonalá tepelná úprava mäsa
- pravidelné prehliadky mäsa na bitúnkoch

- **Prievidžania, chystáte sa na zabíjačku? Tak ju nezabudnite nahlásiť, inak vám hrozí pokuta až 1 000 eur!**
- Zabíjačky sú tradíciou v mnohých slovenských rodinách. Chutné klobásy, slanina, jaternice z domáceho chovu sa stále objavujú na našich stoloch...

- Na Slovensku sa zavádza nová povinnosť od 1. februára 2007, vyplývajúca zo zákona č. 39/2007 o veterinárnej starostlivosti Z.z. a to nahlasovanie domácich zabíjačiek aspoň jeden pracovný deň vopred na regionálne veterinárne a potravinové správy, aby sa mohli dodržať požiadavky na vyšetrenie trichinely.

- **RADY NA ZÁVER :**
- Konzumovať len vzhľadovo nenarušené potraviny, mäso a vajcia nakupovať len v povolených predajniach, kde sú uskladnené v chladiacom zariadení.
- Zabezpečiť dokonalé prevarenie alebo tepelné spracovanie potravín, stravu konzumovať podľa možnosti hneď po uvarení. Uvarenú potravu čím skôr vychladiť a uschovať v studenom stave pod 8ºC v chladničke, uvarené potraviny pred ďalšou konzumáciou ohriať na teplotu aspoň 70ºC.
- Zabrániť styku medzi surovými a tepelne spracovanými potravinami.
- Pri príprave jedál je potrebné si často a dôkladne umývať ruky, udržiavať všetko kuchynské zariadenie v čistote, ochraňovať potraviny pred hmyzom, hlodavcami a zvieratami, používať len pitnú vodu.

shutterstock

ĎAKUJEM
ZA POZORNOSŤ